

A U E

SUPLEMENT SETMANAU DETH DIARI AVUI. DISSABTE, 3 D'OCTOBRE DE 1998

Era neteja deth Garona e eth parc de Pompièrs de Bossòst, òbres d'immediata execucion

Es acòrds se preneren en plen celebrat dimèrcles en Conselh, en quau tanben s'adjudiquèc era gestion deth minjador escolar

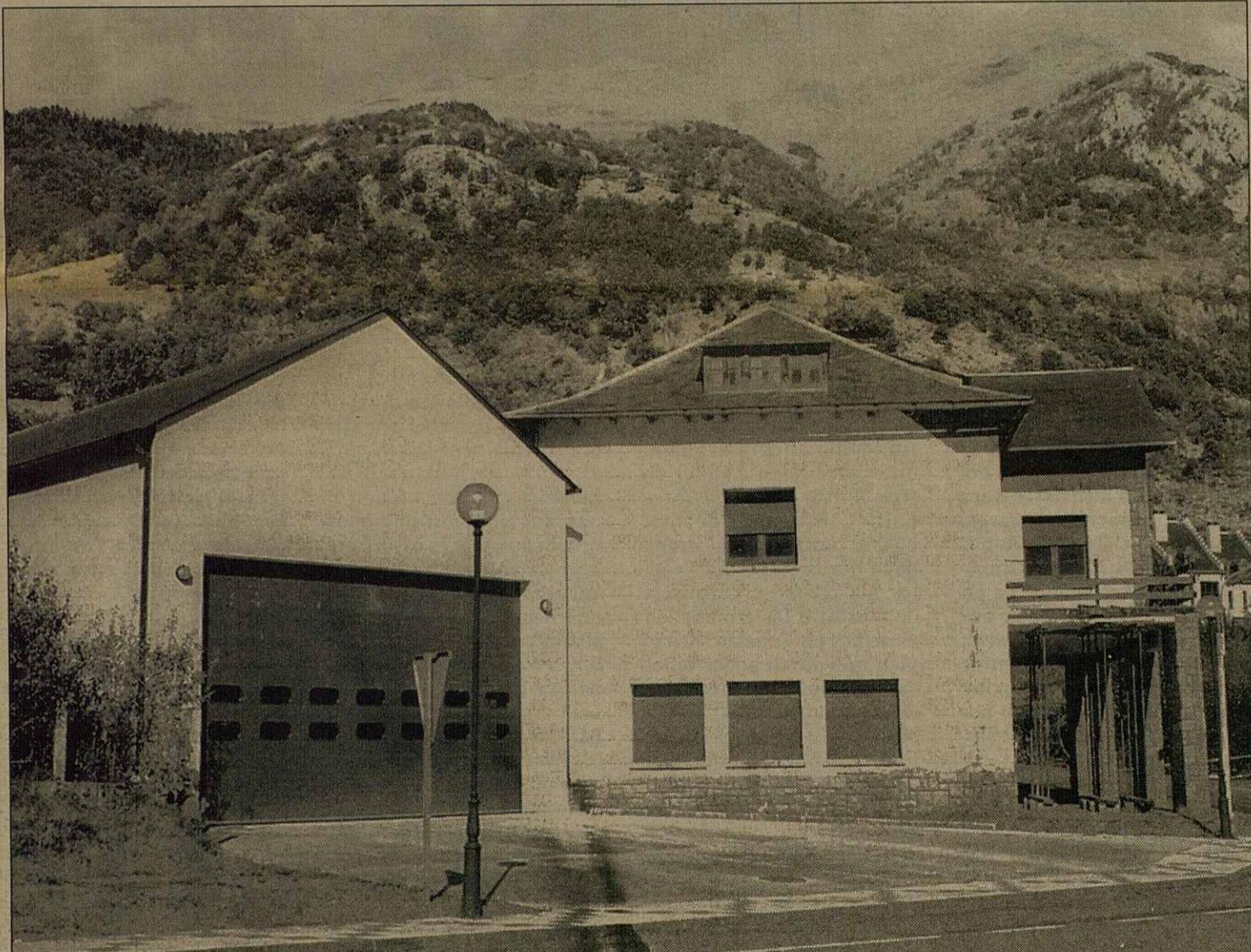
UFB
CEDOC
DIPÓSIT
ESGIRL

III Eth plen deth Conselh Generau aprovèc dimèrcles, era adjudicacion des òbres entara neteja des riberes der arriu Garona des deth

Pònt dera Capèla de Tredòs enquiat Pònt de Les. Un aute des acòrds que s'artenhenen siguec era adjudicacion des òbres entath bastiment

deth nau parc de Pompièrs de Bossòst. D'aguest parc ja se hec ua prumèra fase ena que se bastiren es cochères. Ara ei previst, en un edifici anèx,

plaçar es burès e equipaments. En aguest madeish plen tanben s'acordèc era adjudicacion dera gestion deth minjador escolar.

Eth parc de Pompièrs de Bossòst ja compde damb era nau entàs coches

Era Glèisa de Sant Fèlix de Vilac recupère eth sòn campanau

V Era Glèisa de Sant Fèlix de Vilac, compde damb ua naua estructura en sòn campanau dempuç qu'eth passat mes de junhsèga patisse es conseqüències d'un relampit que i queiguerath dessús, en tot usclar era vielha estructura de husta e mauméter es lòses d'ua des pales deth campanau. Es trabalhs, que s'an executat, an consistit en apraiar tota era part afectada en tot plaçà-i cabirons de hèr entà reforçà-la. Tanben s'an remetut es lòses trincades per ues autes de vielhes entà evitar que i age contrast damb era auta part deth campanau. Aguestes lòses an estat recuperades d'ua bastissa qu'a er ajuntament e qu'en aguesti moments s'aprai.

MIRALHEM-MOS

VIII Non podem desbrembar era importància deth bestiar ena Val d'Aran. A çò de Marteta de Gausac a mès d'ester pagesi se dedicauen ara carnisseria. Jose Maria Solé mo'n hè cinc sòs e mos conde que de miejans des ans quaranta e pendent es ans cinquanta quan era enterpresa Productora bastie es centraus e es canaus portèren apruprètz uns dus mila trabalhadors. Eri, es de Marteta que ja trabalhauen damb eth bestiar, sigueren es provedidors des codines des campaments dera companyia.

Corsi de Gascon-Aranés ena Val d'Aran e Sant Beat

Període deth cors:

octobre de 1998 - mai de 1999

Orari:

- En Aran: Un dia per setmana a compdar des 19.00 ores.
- En Saint Beat: Un dia per setmana a compdar des 17.00 ores.

Lòc:

- En Aran: IES d'Aran, Estudi Garona.
- En Saint Beat: Mairie de Saint Béat.

Informacions e inscripcions:

- Conselh Generau d'Aran, Oficina de Foment e Ensenhament der Aranés.
Tel. 973 641801. Fax 973 641769.
- Association Patrimoine et Culture en Comminges-Val d'Aran.
Tel. 05-61794025. Fax 05-61798099.

ERA ENTREVISTA

Pablo Demiguel

PÀGELS

“Abantes i auie fires en toti es pòbles e eth bestiar se venie per tot”

Silvia Puertolas
Les

Damb era arribada deth mes d'octobre era Val d'Aran celèbre es quate hèires de tardor qu'encaixa se consèrven. Pablo Demiguel, vesin de Les, mos parle dera sua hònt d'ingressi, qu'ei eth bestiar e mos apròpe ara sua experiéncia personau laguens deth mon dera pagesia. Tanben mos explique tot çò que rebrembe de fires d'abantes en tot comparàles damb es d'ara.

Silvia Puertolas. Guaire temps hè que se dedique ad aguesta activitat?

Pablo Demiguel. Era prumèra imatge que rebrembi ei de quan auia cinc ans e ja anaua entàs vaques. Jo tostemp è viscut deth bestiar e encara i trabalhi damb dedicacion exclusiva. Ara hè 61 ans, mès era mia intencion ei, se me trapi ben de salut, contunhar trabalhant.

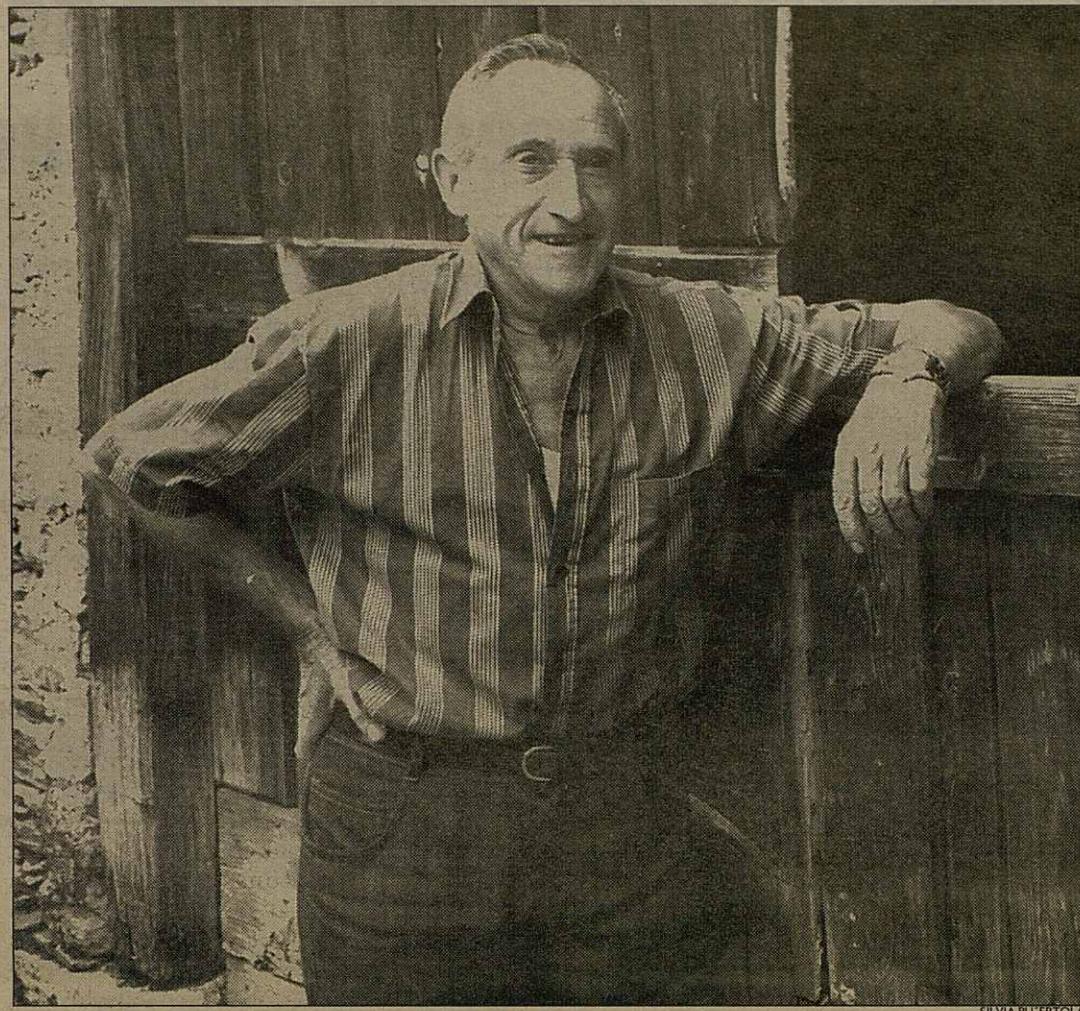
S.P. Guairi caps de bestiar a e quin temps les dedique entà endreçà-les?

P.D. Eth bestiar que tostemp e auut an estat oelhes, vaques, cabales e crabs. En aguesti moments hè cent quaranta tres oelhes, qu'ara se trapen ena montanha. Tanben è cinc vaques, tres vedèths, un taure, dues cabales, ua potra e dues crabs. Les dediqui ues dues ores ath maitin, quauqua estona entà meddia e tanben ua orada peth ser entà endreçà-les ena bòrda e hè popar as anhèths que vòlen.

S.P. Ja li resulte rentable víuer deth bestiar?

P.D. Vas pro just. Encara s'auéssem sòrt damb es caps qu'auem arrai. Mès enguan, sense anar mès luenh, non n'auem auut massa ja qu'ua vaca qu'auie vederat, ara setmana, se moric eth vedèth. S'ad aquerò li higes es baisses qu'è auut damb es atacs as ramats de oelhes qu'è enes montanhes, per part des ossi, es beneficis son ben pògui. Aucides pes ossi ja en hè quate, en tot que tres ja me les an pagat. Totun encara me cau veir quan torna eth ramat dera montanha se me'n manque quauqu'ua mès.

S.P. D'a on li ven era afició

SILVIA PUERTOLAS

per aguesta faena tant dura?

P.D. A jo m'a agradat tostemp. Era mia familha ja se i dedicaue e abantes ère era manerà de subsistir dera grana majoria des cases, mès nosati tot e eth pas deth temps l'auem contunhat. Coma jo sonque i a un aute pagès en Les qu'ac age coma dedicacion exclusiva, es auti, que son ath torn de vint, ac hèn a temps parciou en tot compartíc damb ues autes activitats professio-naus.

S.P. Parlem des hèires. Quina trape era melhor entà véner bestiar?

P.D. Des fires de bestiar, des qu'encara se hèn, era mès importanta temps en darrèr ère era de Bossòst, dilhèu mès qu'era de Vielha. Ara ei ath contrari ja qu'era de Vielha ei era qu'a mès volum de caps de bestiar. Totun, jo cada an les corri totes.

S.P. Mos compare coma èren abantes es fires dera Val d'Aran e coma son ara.

P.D. Abantes i auie fires en toti es pòbles deth parçan. E a mès eth bestiar se venie

per tot. En Canejan, per exemple, i auie mès oelhes qu'ara en tota era Val. En ua fira coma aquera ère facil que s'arribesssen a véner de tres centes a quate centes oelhes. Eth men germà, qu'ere, carnissèr ja ne crompaue der orde de dues centes. Alavetz toti es carnissèrs de Bossòst e Les crompaueus es oelhes en Canejan. Ara ei plan mès dificil poder véner caps de bestiar; enes fires dirèctament, ei molt dificil hèr tractes. Er an passat de pòc non pogui véner cap d'anhhèth; ara non ei bric facil.

S.P. A canbiat fòrça ara ora de tractar damb es compraires?

P.D. Abantes ne venguen un pialèr e i auie mès competència ara ora d'querir bestiar. Ei per açò qu'es prètz pujaue fòrça e resultaua rentable véner un animau. Ara ena fira de Les, qu'ei era qu'auem mès a prop, sonque i vien dus gasolans o i a viatges un, alavetz as de quèir en aquest o senon te cau sauvar eth bestiar. Tanben es prètz èren melhors en comparacion damb ara.

Ua oelha, per exemple, hè vint ans te'n dauen dotze o tretze mil pessetes ara s'as era sort de vené-la eth cost ei igual, te'n dan çò de madeish. Jo, deu hè ueit o nau ans que non ne pogui véner cap ja qu'es carnissèrs non les vòlen. En cambi es anhèths se les pòs véner très mès benefici, sustot s'ac hes abantes de Nadau.

S.P. Pense portar bestiar entara hèira deth dia 6 en Les?

P.D. Enguan entara fira de Les i voi méter dus vedèths e ua vaca. Tanben i portarè quauqua oelha. Mès me cau díder qu'era grana part des vendes se hèn enes bòrdes e non pas enes fires de bestiar.

S.P. Que mos pot díder dera associacion qu'amasse as pagès de Les damb es dera part francesa?

P.D. Nosati èm associats damb Sòda, Judètz e Montauban. Cada an, a compdar deth mes de junh, portam eth bestiar entara montanha e un oelhèr francés s'encueude des ramats. Aguesta associacion mos serveix fòrça dat qu'aciu non n'i

PERFIL

Pablo Demiguel neishèc en octubre de 1937 en Les. Era sua dedicacion ara pagesia ei de ben joen. Des des 5 ans a trabalhat damb eth bestiar; en quauqua ocasion hec de crabèr com eth sòn pair. Rebrembe que quan ère joen ja anaua entàs Paliàs entà hèr era èrba e que carguaue es tròces en còth tot solet. Ara qu'a 61 ans e que tot ei mecanisat sonque pense, damb era ajuda deth sòn nebòt damb qui compartís es ores de faena, en contunhar auent bestiar s'era salut l'ac permet. “Pauet”, qu'ei coma se lo coneish en Les, ei un des pògues pagesi deth parçan que viuen sonque des beneficis que li da eth bestiar.

trobes de oelhèrs. En contraprestacion permetem qu'eth bestiar francés pogue pèischer enes montanhes araneses e es pagesi francesi, peti miei d'ua subvencion que receben deth govèrn, paguen part des despenes d'aguest oelhèr. Era auta part ei compartida tant pes pagesi aranesi coma francesi. Er auer ua persona que s'encueude deth bestiar en ostiu sonque mos obligue a pujar entara montanha un viatge ara setmana, entà recompar.

S.P. Pense que damb eth temps, es pògues pagesi que queden en parçan damb aguesta unica hònt d'ingressi poirà contunhar viuen d'açò?

P.D. Non sai se durarà. Quan s'acaben es quate que i èm veigu qu'es joeni en generau non se i vòlen dedicar massa. Çò que jo coneishi de mès a prop, qu'ei Les, encara i a quauque joen que se i dedique. Aguesta activitat se poirà conservar tostemp qu'aguesti agen trabalhs que les permeten combinar era sua faena damb eth bestiar.

JAUME VILALTA
PresidentCRISTINA COLL HUIX
Directora generalVICENT SANCHIS
DirectorLLUÍS MARTÍNEZ
Subdirector
Redacció:
SILVIA PUERTOLASProducció tècnica:
JORDI PELÀEZ
Publicitat:
ALBERT BORRÀS
JORGE RIBASCentralata Tel.: 93-316 39 00 - Fax: 93-316 39 36
Publicitat Tel.: 93-316 39 23 - Fax: 93-316 39 25
Subscriptors Tel.: 93-316 39 44 - Fax: 93-316 39 15
Distribució Tel.: 93-316 39 16 - Fax: 93-316 39 15

Consell de Cent, 425 - 08009 Barcelona

Telefons a la Vall d'Aran
Redacció: 909 50 92 02
Publicitat: 908 69 29 50DI: B20.249-1976
DIFUSIÓ CONTROLADA PER L'OJD

S'adjudiquen es òbres de neteja deth riu Garona e deth parc de Pompièrs de Bossòst

Aguesti son dus des acòrds que se preneren dimèrcles ena session plenària celebrada ena sedença deth Conselh Generau

Silvia Puertolas
VIELHA

Eth plen deth Conselh Generau aprovèc dimèrcles, damb eth vòt a favor de toti es grops politics, era adjudicacion dera òbra entara eliminacion dera vegetacion des ièrles des riberes der arriu Garona, ara empresa Ginesta, tamb un pressupòst totau de vint-e-sies milions de pessetes.

Ara, des deth Conselh Generau, se comunicarà a toti es ajuntaments er inici des trabalhs e es actuacions que se desenvoloparàn en cada un des municipis. Tanben se demanarà era collaboracion de toti es vesins en cas que sigue de besonh accedir entà beth punt der arriu per miei d'ua finca de propietat privada. Eth Sindic d'Aran, Carlos Barrera, se referic ad aguest actuacion en tot díder qu' "açò ei ua melhora entà toti e atau demanam era collaboracion des ciutadans qu'agen bera finca que servirà de pas entà poder accedir a determinadi punts deth Garona".

Eth tram que se netejarà anarà des deth Pònt dera Capèla en Tredós enquiath Pònt de Les. Era eliminacion de tres ièrles entre era zòna entre Arties e Garòs e ua ena part de Les son es prumères accions que se vòlen executar. Es trabalhs se haràn pendant es mesi d'iüern entà qu'era neteja pogue èster prèsta entara primavera.

Parc de Pompièrs

Ua auta des òbres que s'an adjudicat ei era execucion deth parc de Pompièrs de Bossòst, plaçat ena carretèra deth Portilhon. D'aguest parc ja se hec ua prumèra fase ena que se bastiren es cochères. Es trabalhs que se portaràn a tème ara consistiràn en abilitar un edifici anèx, antiga casèrma dera guàrdia civiu, entà plaça-i es buréus, equipaments, doches e sala de contròu. Eth còst totau d'aguest parc de Pompièrs ei d'uns 34 milions de pessetes, finançats pera Direcció Generau de Prevision e Extincion d'Incèndis dera Generalitat de Catalunya. Es previsions son qu'aguesta òbra sigue acabada entà començaments der an que ven.

En plen tanben s'aprovèc era collocacion de casetes entà contenadors-compactadors de lordères en toti es pobles dera Val d'Aran. Aguesa òbra que demorèc deserta,

dat que non se presentèc cap d'empresa a concors, serà executada pes madeishi operaris dera administracion aranesa entà non pèrder atau era subvencion de 22 milions de pessetes qu'eth Plan Unic d'Òbres e Servicis a destinat entad aguesta finalitat.

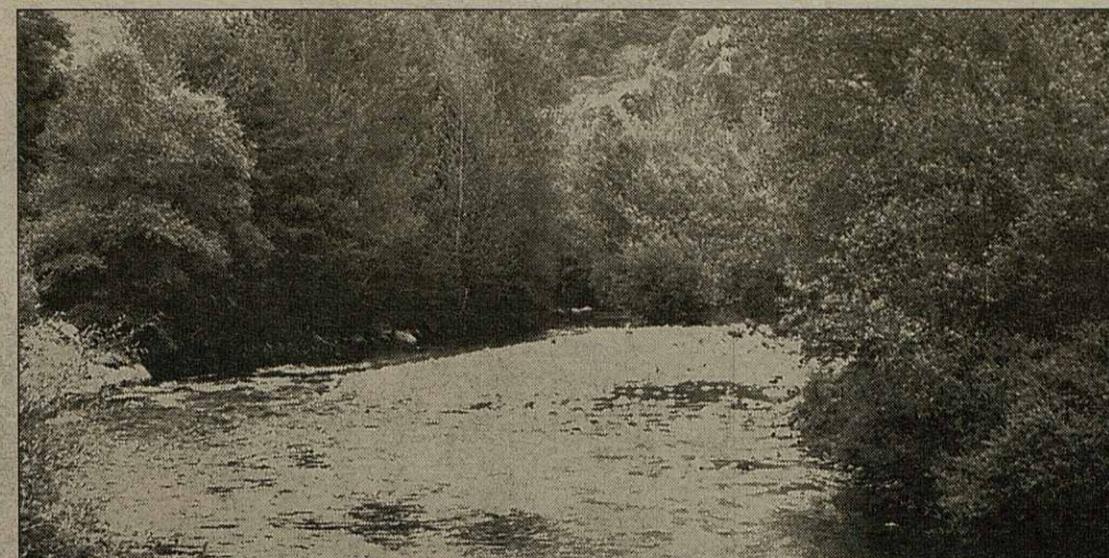
Minjador escolar

Un autre des tèmes que se acordèren hè referéncia ara adjudicacion dera gestion deth servici des minjadors escolars deth CEIP Garona e I.E.S d'Aran. Era empresa que s'encuerdarà d'autrir aguest servici, Catering d'Aran, des quate que se presentèren a concors ac harà per 600 pessetes eth cubèrt.

En aguest sentit, eth portaveu deth grop Unitat d'Aran, Emilio Medan, declarèc que: "Nosati prepausam que, dat qu'eth Departament d'Ensenhament destine 640 pessetes per mainatge e per dia, entà un futur, serie mès correcte hè eth concors partint d'aguesta quantitat. Era empresa que mès melhors apòrti per çò que hè ara qualitat deth minjar, era atencion as mainatges... a d'ester era que s'empòrte eth servici.

Se se met a subasta i a empreses, coma era que s'a dat ara, que s'adjudiquen eth servici deth minjador escolar per prètzi mès baishi d'aguest impòrt. Açò, conceptuauent, pensam que pòt atemptar contra era qualitat deth madeish". Ua avaloracion que tanben hec era portaveu d'Union Democratica Aranesa, Amparo Serrano.

Carlos Barrera declarèc ath respècte qu': "en un futur s'anarà a fixar era maxima quantitat que dongue eth Departament d'Ensenhament e eth servici de minjador s'adjudicarà en tot valorar es aportacions de cada ua des empreses ena melhora deth madeish. En aguesta linha coincidim damb eth critèri

Era neteja des riberes deth Garona, un des punts acordats

SILVIA PUERTOLAS

des representants der APA, que s'aufèn amassat damb eth Conselh un dia abantes deth plen". Barrera rebremèc qu': "Enguan, es sòs que s'estauviaran en cada un des cuberts s'invertiràn en funcionament o gestion deth minjador escolar".

Per çò que tanh ar ensenhament tanben s'aprovèc era contractacion deth transpòrt escolar entad aguest exercici ara empresa Alsina Graells per 48 milions de pessetes.

Acòrd social

En aguest madeish plen s'acordèc portar a tème era signatura d'un convèni entre eth Conselh Generau, era Fondacion era Caixa e Benestar Sociau, entath bastiment d'un centre aucupacionau entà discapacitats, qu'anarie plaçat ath costat dera lauaria industriaui que ja se bastis enes naus de Mijaran.

Aguest centre constarie de dues aules de capacitat entà ues 18 personnes. Es naues installacions poderien començar a funcionar a compdar de mejans der an 99.

En matèria sanitària se deishèc sus era taula un punt dera orde deth dia que hège

referéncia a destinar ues ajudes qu'autrege Sanitat as ajuntaments aranesi entà despenes de manteniment des consultòris locaus. En aguest sentit s'estudiarà era melhor manerà de repartir es sòs en base as despenes que genere cada un d'aguesti consultòris.

D'auti punts

Era session plenària tanben se metec a votacion eth

padron crubatori dera taxa de servici de recuelhuda de lordères entar an 98 en què se prevé requeptar ath torn des 94 milions de pessetes.

A mès, s'aprovèc eth convèni collectiu de condicions laboraus entà trabalhadors deth Conselh Generau. Aguest convèni, segontes es madeishi trabalhadors, s'a redactat damb er assessorament dera coordinadora UGT.

**Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament**

Matrícula cors 1998-99

Cors Oficiau d'anglés a distància That's English

Damb eth certificat dera Escòla Oficiau d'Idiòmes

- Es corsi de That's English, entà més grani de 16 ans, pòden seguì-se per TVE cada matin. En inscriué-te-i recebràs eth materiau didactic de besonh entà seguir es programes.

- Un viatge ara setmana auràs ara tua disposicion tutorias presenciaus de supòrt entà practicar er idiòma.

Cada cors deth That's English equivau a un cors dera Escòla Oficiau d'Idiòmes.

- En aprovar es tres corsi obtieràs eth Certificat deth Cicle Elementau dera Escòla Oficiau d'Idiòmes.

- Informà-te ena Escòla Oficiau d'Idiòmes mès a prop d'a on demores.

- Tèrme d'inscripcio: a compdar deth 22 de seteme.

Prètz deth cors: 19.000 PTA.

Informacion:

IES d'ARAN
C. de Betren, s/n
Tel. 973 64 18 74 / 64 21 19

La Setmana

B. p. 86 — 64230 LESCAR

Telefòne : 05 59 68 66 79

Telecopia : 05 59 68 67 17

Setmanèr occitan d'informacions publicat per la
S. C. O. P. — S. A. R. L. VISTEDIT
Las Campanhas 64150 SEUVALADA

Director de la publicacion : David Grosclaude

Barrera e Pujals pressidissen er acte d'inauguracion des corsi d'aranés en Barcelona

Silvia Puertolas
VIELHA

Un centenar de personnes assistiren deluns entara inauguracion des corsi d'aranés que s'impartissen en Barcelona.

Er acte, que se hec ena Secretaria Generau de Joenessa, en carrer Calàbria, siguec presidit peth Sindic d'Aran Carlos Barrera, e peth Consellèr de Cultura dera Generalitat, Joan Maria Pujals. Tanben i sigueren presents eth Director Generau de Politica Linguistica, Lluís Jou atau coma era Secretària Generau de Joenessa, Rosa Ma. Pujol.

Barrera, un viatge acabada era presentacion, remarquèc

que: "damb aguesti corsi, qu'an auut en tot moment eth supòrt per part dera Generalitat, se vò apropar as ciutadans de Barcelona aguest hèt diferenciau laguens de Catalunya qu'ei er aranés, en tot dar era possilitat d'apréner era nòsta lengua. Uns corsi qu'a mès son eth complement dera difusion que se hè en premsa escrita damb eth suplement Aué".

Ena presentacion, eth coordinador tecnic dera Oficina de Foment e Ensenhament der Aranés (O.F.E.A.), Jusèp Loís Sans, hec ua conferéncia que virèc ac torn dera situacion actuau der aranés.

Un viatge acabada era sua exposicion, Sans destaquèc

era importanta representacion de membres dera Generalitat qu'asistiren entar acte, un aspècte que segontes eth responsable dera O.F.E.A., "mòstre eth supòrt e interès sociau, culturau e politic qu'a er aranés en Catalunya".

Dus nivèus

Agesti corsi, qu'ei eth prumèr viatge que se hèn dehòra dera Val d'Aran s'impartissen en dus nivèus; er "A" adreçat entà toti aqueri que volguen apréner a parlàlo e eth nivèu "B" entad aqueires personnes que saben parlàlo mès volen apréner a escriuè-lo. Eth nombre d'incrits ei d'un totau de 25 en nivèu "A" e uns 15 en nivèu "B".

Barrera e Pujals ena presentacion deluns en Barcelona

ARCHIU

Era hèira de Les daurís eth periòde des fires de tardor

Redaccion
VIELHA

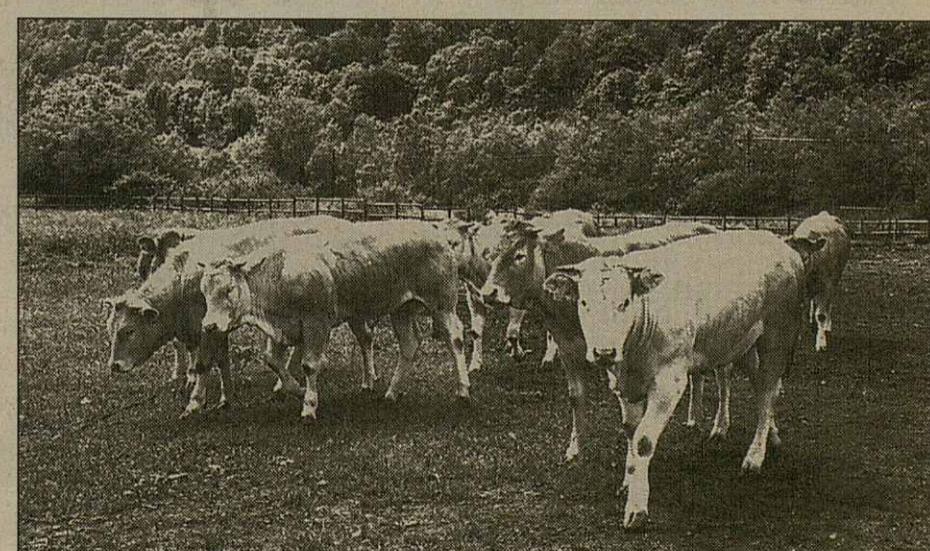
Aquest dimars, Les daurirà un an mès es fires de bestiar que se hèn ena Val d'Aran en mes d'octubre. Enguan COFILES-Pagesi de Les, que son qui an organisat aguesta edicion, an premanit diuèrsi actes.

A compdar des dètz deth maitin un esdesjuar popular damb òlha aranesa, langoissa, bolh, embotits, pan e vin servirà entà premanir es estomacs de toti aqueri qu'agen previst passar eth dia de fira. Es venedors e tractants de bestiar, que provien majoritàriament de França, atau coma des pòbles deth Baish Aran, seràn un an mès er attractiu d'agues ta prumèra hèira de tardor. Shivaus, oelhes e vaques son es animaus

qu'enguan se tornaràn a méter ara venta per part d'ua vintia de pagesi que ja an anonciat era sua preséncia. Tanben se compdarà damb mès de 70 expositors de productes d'alimentacion, ròba e tota sorta d'objèctes de ferreteria qu'aumpliràn es carrers deth centre deth pòble. Ar igual qu'enes edicions anteriores tanpòc i mancarà era exposicion de materiau agricòla e de bricolatge e se haràn demostracions sus diferent utissi.

Es grops d'Acordeonistes Aran-Comenges e eth grop Dançaire d'Es Corbiliuàrs de Les, seràn es que s'encuedaràn dera animacion pes carrers.

Es organisadors d'aguesta hèira tanpòc an descuedat era serada. Entà toti aqueri qu'encara agen forces

Shivaus, vaques e oelhes e son es animaus que mès se trapen

SILVIA PUERTOLAS

poderàn gaudir dera session de balh que se harà ena sala polivalenta.

Salardú, Vielha e Bossòst

A mès dera hèira de Les, agesta setmana tanben se hen dues fires mès

ena Val d'Aran. Aguest ei eth cas dera de Salardú, que se harà eth dimércoles 7 e Vielha que se celebrarà eth dijous 8. Era fira de bestiar que barrarà era sason serà era de Bossòst eth pròplieu 20 d'octobre.

telefons d'interès generau

64 18 01	Consell Generau d'Aran	Cò de Saforcada	[25530 Vielha]
64 18 15	Museu Val d'Aran	Major, 36	[25530 Vielha]
64 18 15	Ecomusèu de Vilamòs	Major, s/n	[25551 Vilamòs]
64 18 15	Museu S. Joan d'Arties	Ctra. Baquéira, s/n	[25599 Arties]
64 00 80	Pompiers Val d'Aran	Ctra. Nacionau, 230	[25530 Vielha]
64 00 04	Esplai Val d'Aran	Espirau, 5	[25530 Vielha]
64 82 29	Dispensari medicau - Les	Pl. dera Glèisa, s/n	[25540 Les]
64 82 11	Dispensari medicau - Bossòst	Sorieus, s/n	[25550 Bossòst]
64 53 88	Farmàcia Palà - Baquéira	Edif. Campalias, s/n	[25598 Baquéira]
64 43 46	Farmàcia Palà - Arties	Ctra. deth Pòrt, s/n	[25599 Arties]
64 23 46	Farmàcia Català - Vielha	Avda. Pas D'Arrò, s/n	[25530 Vielha]
64 25 85	Farmàcia Palà - Vielha	Sentin, 1	[25530 Vielha]
64 20 39	Farmàcia Moralejo - Bòrdes	Antecada, s/n	[25551 Es Bòrdes]
64 82 07	Farmàcia Almansa - Bossòst	Eduardo Aunòs, s/n	[25550 Bossòst]
64 72 44	Farmàcia Almansa - Les	Querimònia, 3	[25540 Les]
64 12 91	Parròquia de Salardú	Sant Andreu, 1	[25598 Salardú]
64 00 21	Parròquia de Vielha	Pas d'Arrò, 8	[25530 Vielha]
64 82 53	Parròquia de Bossòst	Major, 31	[25550 Bossòst]
64 81 05	Parròquia de Les	Pl. dera Glèisa, s/n	[25540 Les]
64 20 44	Mossos d'esquadra	Edif. Tressens baish	[25539 Betren]
64 80 14	Comissaria - Les	Ctra. de França, s/n	[25540 Les]
64 52 77	Guàrdia Civil - Baquéira	Parcage Baquéira, s/n	[25598 Baquéira]
64 00 05	Guàrdia Civil - Vielha	Montcorbison, s/n	[25530 Vielha]
64 81 77	Guàrdia Civil - Bossòst	Sorieus, s/n	[25550 Bossòst]
64 72 29	Trafic - Bossòst	Sorieus, s/n	[25550 Bossòst]
64 01 75	Casèrma militar - Vielha	Pas d'Arrò, s/n	[25530 Vielha]
64 20 88	Gasolinera - Vielha	Ctra. deth Tunel, s/n	[25530 Vielha]
64 72 91	Gasolinera - Era Bordeta	Ctra. N-230, s/n	[25551 Era Bordeta]
64 71 00	Gasolinera - Pontaut	Ctra. N-230, s/n	[25549 Pontaut]
64 57 26	Infor. turisme Salardú	Balmés, 2	[25598 Salardú]
64 16 12	Infor. turisme Arties	Pl. Urtau, 26	[25599 Arties]
64 01 10	Infor. turisme Vielha	Sarriuler, 5	[25530 Vielha]
64 82 07	Infor. turisme Bossòst	Eduardo Aunòs, s/n	[25550 Bossòst]
64 72 44	Infor. turisme Les	Pl. der Ajuntament, s/n	[25540 Les]
64 44 55	Infor. Baquéira Beret	Nucleu Baquéira, s/n	[25598 Baquéira]
64 09 79	Cen. Iniciatives Turistiques	Avda. Castièro, 15	[25530 Vielha]
64 72 32	Deportur	Sant Ròc, 1	[25550 Bossòst]
64 24 44	Camins des Pirineus	Pas d'Arrò Baishi, s/n	[25530 Vielha]
64 08 88	Escòla d'Equitacion	Ctra. França, s/n	[25530 Vielha]
64 28 64	Palai de Gèu	Eth Solan, s/n	[25530 Vielha]
64 81 57	Complexe esportiu Bossòst	Era Lana, s/n	[25550 Bossòst]
64 01 95	Parada de taxis (Vielha)	Pl. Sant Antòni, s/n	[25530 Vielha]
932 65 65 92	Coches de linha		
906 33 00 03	Informacion meteorologica		
900 12 35 05	Informacion carretères		

Acaben es òbres de reparacion deth campanau dera Glèisa de Sant Fèlix de Vilac

Redaccion
VIELHA

Era Glèisa de Sant Fèlix de Vilac compde, des de començaments deth mes de seteme, damb ua naua estructura en sòn campanau.

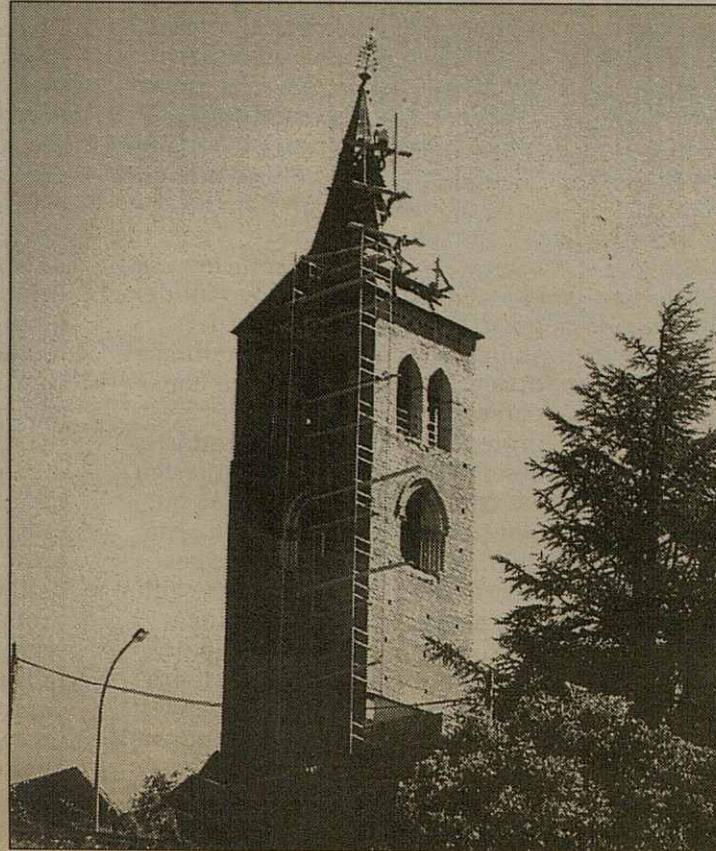
Aquest, qu'a estat apraiat recentment, auie patit es conseqüéncias d'un relampit que i queiguer eth passat 31 de junhsèga e que deishèc ath descubèrt ua part importanta deth madeish. Era vielha estructura de husta deth campanau quedèc alavetz totaument usclada e ua des pales deth tet perdec tota era lòsa.

Un dia dempués que se produisisse era des.hèta, en tot coïncidir damb era hèsta Major deth pòble, eth Sindic d'Aran, Carlos Barrera, se comprometec a qu'eth Consell repararie damb urgència es maus ocasionalats peth relampit. Es servicis tecnicos deth Consell Generau anèren aguest madeish dia tè detectar totes es patologies provocades. Ei atau qu'eth nau d'agost se començauen es òbres de reconstruccio.

Reparacion

Es trabalhs que s'an executat an consistit en reparar era estructura deth campanau que s'a reforçat damb caburons de hèr, tanben s'a hèt era reposicion des lòses en tota era part afectada.

Cau díder qu'era part deth losat que s'a repassat s'a hèt

Estat deth campanau pendent era restauracion

ARCHIU

damb lòsa vielha entà evitar que se veiguer eth contrast damb era que i auie dejà plaçada.

Aquesta, se recuperèc d'uua casa propietat der Ajuntament de Vilac, que reparer er Ajuntament de Vielha-Mijaran. Dera bastissa s'autien retirat es lòses que posteriorment s'an aprofitat entà vestir era zòna deth campanau afectada. Eth còst totau dera remodelacion a estat de un

milion dues centes mil pessetes.

Auviatge

Per ua auta part, era Comision d'Auviatge estudié era possibilitat de repassar tot eth losat dera Glèisa, ja qu'a quauque punt en qué i a goteires que poiriens mauméter eth sòn interior. Enes pròpleu dies se poderie començar a premanir eth projecte entà portar a tèrme era actuacion.

Arturadi es pressupòsti der Ajuntament de Vielha-Mijaran

Es grops dera oposicion presenten tres allegacions

Redaccion
VIELHA

Era aprobacion des pressupòsti generaus presentadi per equip de govèrn der Ajuntament de Vielha-Mijaran s'a vist arturada, per dusau viatge, dempués qu'es partits dera oposicion (Unitat d'Aran, Partit Popular, Convergència Democratica Aranesa e Gent d'Aran) presentessen tres allegacions conjuntes.

Aquestes, que siguieren aprovades en session plenària era passada setmana, an servit entà qu'er equip de govèrn se tròbe enguan sense es naui pressupòsti en tot auer de porrogar es d'est'an passat. Ei atau qu'es grops dera oposicion requerissen que; sigue er Ajuntament qui se hèsque cargue deth pagament deth deute generat per Vigesa (gestora deth Palai de Gèu dera capitau aranesa), qu'artenh un totau de

nauanta milions de pessetes. Tanben demanden qu'en aguesti pressupòsti se contemple eth pagament des òbres que se hèn ara gessuda de Vielha en direccio França en un periòde de quate ans. Era tresau allegacion hè referéncia a hèr ua prevision reau des ingrèssis damb qué compde anuaument er Ajuntament entà dempus poder èster invertits de manera tanben reau.

Er alcalde de Vielha, Jusèp Cañbetó, d'Union Democratica Aranesa, a demandat qu'aguesti se redacten de manera conjunta, en tot prenè-i part es autes formacions politiques representades en aguest ajuntament. Es partits dera oposicion, pera sua part an refusat era propòsta en tot allegar que: "se non se ve capacitat entà presentar uns pressupòsti en qué se i contemplen es demanes hètes, cau que presente era sua dimission".

■ Psicopedagogia
(2n cicle)

■ Dret

■ Humanitats
(també accés a 2n cicle des d'altres estudis universitaris)

■ Filologia Catalana

■ Ciències
Empresarials i
Administració
i Direcció
d'Empreses

■ Enginyeria Tècnica
en Informàtica
de Sistemes

■ Enginyeria Tècnica
en Informàtica
de Gestió

■ Graduat
Multimèdia *

(titulació conjunta amb la UPC)

T'oferim l'oportunitat d'estudiar sense desplaçaments, comptant amb tota la informació al teu abast i utilitzant de forma fàcil les tecnologies més avançades, perquè t'hi vagis familiaritzant a les portes d'un nou mil·leni.

La UOC és una universitat que l'estudiant s'endiu a casa, sense barreres d'espai ni de temps. Ja hi han confiat 7.000 persones d'arreu de Catalunya i del món, estudiants que via Internet, i des de la Vall d'Aran, la Cerdanya o Andorra o bé des de ciutats com Brussel·les, Luxemburg, Ginebra, Viena, Pekin o Nova Jersey, cursen els seus estudis a la UOC.

Sol·licitud d'accés:
del 14 de setembre
al 17 d'octubre de 1998.

Inici període lectiu: febrer de 1999.

* Inici: setembre de 1999.

i 902 141 141

www.uoc.es

i també als centres de suport de la UOC a Barcelona, Lleida, Manresa, Reus, Sabadell i Salt.

Universitat
Oberta
de Catalunya

La Universitat Oberta als nous temps

Era antara

En sègle XVIII mès de cinc lengües se repartien er ussatge ena Val d'Aran e aquerò a permetut qu'era nòsta, era deth territòri progressèss enqua arribar as nòsti dies. Se sonque i auesse auut dues lengües, era nòsta e ua auta de poderosa, era conseqüència auesse estat qu'era febla (era aranesa) ja auesse desapareishut. Quan er enfrontament lingüistic, o de bèth aute tipe s'a de repartir entre dus oponents, eth resultat ei claraments favorable ath mès fòrt. Quan es forces, es territòris, es àmbits d'emplec, se repartissen entre tres o mès, es efectes atenuants se multipliquen e era capacitat de superviuènça deth feble, tanben. Dempùs de 20 ans de democràcia, en un pòble de 6000 personnes coma era Val d'Aran, ère objectivaments impossible qu'era lengua territoriau se mantengues se viua s'auesse auut enfront d'era sonque ua lengua poderosa que li auesse panat toti es espacis d'us. S'eth castelhan auesse estat era soleta lengua amassa damb er aranesa ena Val d'Aran, en aquests moments, er aranes, serie ua lengua mòrta. S'encara podem satisfemos de que sigue viua ei per qu'a mès des rasons geopolítiques e es volentats deth pòble e des institucions (principau rason dera sua superviuènça), era existéncia viua de d'autas lengües (catalan-francés) evite ua accion mès cruel deth cas-

telhan contra er aranés. En tant qu'eth catalan sigue viu ena Val d'Aran superaram era situacion de bilingüisme castelhan-aranés que tan negativa ei entàs pòbles febles e era resisténcia ara desaparicion serà un shinhan mès facila. Aqueri que volerien era desaparicion deth catalan dera Val d'Aran per considerar que non ei eth sòn territòri naturau, harien ben en considerar er efecte atenuant que conseguis damb era sua preséncia enfront deth gran devorador espanyòu. Mos cau era preséncia de mès lengües en Aran, damb era diferenciacion peth dessús de totes eres de qu'era pròpia ei era occitana-aranesa. En un procès castelhan-aranés senteríem es veus demanant era renòncia ar emplec dera lengua deth territòri en benefici d'ua suposada convivència. Benito Pérez Galdós li escriuie a Narcís Oller e li explicaue era pegaria qu'ère d'escriuer en catalan e que damb eth temps eth sòn sentit comun les harie pèrder era "mania" deth catalanisme. Es arguments en favor deth sentit comun, dera suposada facilitat de comunicacion, deth pragmatisme, dera rentabilitat, ... jòguen contra es mès petits. Es inversions entà promóir eth desenvolapament des mès febles non son tostemp ben entenudes pes mès fòrti, qu'ath delà, generauments, an eth poder. Ei fòrça mès simple acabar damb

un enemic feble que damb dus otros. Seguint eth discors de Galdós: quina ei era mania ena Val d'Aran? Er aranesisme o eth catalanisme? o es dus? Mos cau era preséncia de mès lengües en Aran, qu'originen un conflicte (seren e civilisat) qu'obligeas lengües non pròpies a competir per èster era lengua franca que permete ara lengua pròpia aucupar un lòc entre totes eres. Ja hè quauqui ans un moviment occitanista aconselhaue as governs francesi, preocupats pera conservacion deth francés, ath deuant dera possada dificila d'arturar der anglès (e tanben deth castelhan e d'autres) que çò que podien hè entara defensa deth francés ère protegir es sues lengües minorisades. D'aguesta forma artenherien era complicitat d'queri que tanben se sentien menaçats ena sua dignitat lingüistica. Es lengües minorisades de França representen un enemic petit entath francés, donques que son lengües en un estat molt feble de superviuènça. Mès, de ben segur, qu'ath deuant d'un contrari tant important coma er anglès, era ajuda des escassi ussatgers de lengües minorisades poderie contribuir en tot generar un procès d'aliats contra er enemic comun. Es francesi (voi dider es governants de França) encara non ac an comprés: entà protegir eth francés cau que protegisquen er occitan, e es autres lengües minori-

sades; d'ua auta forma era temptacion glotofagica der anglès les devorarà as dus damb pògui ans de diferéncia. Eth procès d'autoestima que generarie ua protecció institucionalizada s'aurie de reflexar en un procès de collaboracion. Se permeten as occitans, e as auti, víuer era dignitat dera sua lengua e deth sòn territòri, serà mès de bon hè explicà-les eth besonh dera protecció deth francés, que tanben ei era lengua de quaqui uns. Es situacions multiples, e era defensa dera multiplicitat permeteràn era superviuènça des mès febles, permeteràn era aplicacion continua dera indefinicion, circumstància istorica que tant a beneficiat ath procès de conservacion dera personalitat aranesa, permeteràn qu'era libertat seguís estant en aqueth terren a on es options se multipliquen, ath cant deth camp laurat, entre eth compromís personau e era terra deth vesin...ena talvèra. En aranes aqueira lista de terra ei coneishuda damb eth nom dera antara. Ei en un sens figurat de compromís damb eth mantieniment dera pròpia personalitat, en un marc d'elecció multiple, que coma eth poëta, diguem qu'era Val d'Aran ei sus era talvèra, era Val d'Aran ei sus era antara.

Jusèp Loís Sans Socasau
Institut d'Estudis Occitans - Aran

Se hèn publiques es bases des Prèmis Literaris "Mossèn Condò Sambeat"

Redaccion
VIELHA

Era Oficina de Foment e Ensenhament der Aranés (O.F.E.A), ja a hèt publiques es bases entà participar ena IX edicion des Prèmis Literaris Mossèn Condò Sambeat.

Entà toti aqueri que i volguen prener part ac pojiràn hèt en apartat de narracion o ben en poësia. Es trabalhs s'auràn de presentar mecanografiats a doble espaci, acompañats d'ua engolopa barrada damb un lèma o subernòm e era categoria e nivèu mercats en exterior. Eth nom, adreça, edat e numero de telefon auràn d'anar indicats en sòn interior.

Es trabalhs auràn d'estar en lengua occitana, en quinsevolh des sòns dialèctes o variantes.

Ena edicion d'enguian, tant entar apartat de pròsa coma de poësia, s'an despartit cinc nivèus, : er "A", entà participaires de 9 e 10 ans, eth "B" de 11 a 12 ans, eth "C" qu'anarà des 13 a 15 ans, eth "D" entà participaires de 16 e 17 ans e finalment eth nivèu "E", adreçat tà toti aqueri qu'agen mès de 18 ans.

Cau dider qu'entàs personnes que presenten es sues òbres laguens des nivèus "D" e "E" n'auràn de hèr sies còpies.

Data limit

Era data limit entara presentacion des trabalhs serà eth pròplieu 8 de gèr de 1999. Totun des dera Oficina de Foment e Ensenhament der Aranés encara non s'a concretat eth dia en què se

Ena passada edicion se presentèren ath torn de dues centes òbres

harà era entrèga des Prèmis as guardonats, ne er endret a on se desenvoloparà era serada. Cau rebrembar qu'ena passada edicion eth liurament des guardons siguec en mes de hereuèr ena Glèisa de Sant Joan d'Arties.

Un des objectius mercats

pera O.F.E.A, entad aguesta edicion, ei superar es dus centes trabalhs d'est'an passat. Totes es òbres, un viatge siguen presentades, demoraràn en propietat deth Consell Generau en tot qu'es guanhadores de cada nivèu seràn editades, coma cada

an, laguens dera collecció Garona de Pagès Editors. Aguesta collecció siguec creada justament, damb era finalitat de dar a conéisher publicament toti es trabalhs hèti en lengua occitana o en quinsevolha des sues variantes dialectaus.

Carona enjós

ENTREVISTA

François Hollande

PRIMER SECRETARI DEL PARTIT SOCIALISTA FRANCÉS

"Mas partvirem pas l'òrdre de las causas: seriá la mai bona faiçon de far pas res"

David Grosclaude
LESCAR

Abans la declaracion de Lionel Jospin sus la possibla signatura de la Carta Europea de las lengas per la França lo primièr secretari del Partit Socialista Francés, François Hollande, nos a donat son punt de vista sus la question.

Hollande considèra qu'òm pòt pas modififar l'article 2 de la constitucion per que reconegga las lengas minorizadas. Se volà pas engatjar tanpauc sus l'idèa d'una lei de faiçon clara. De passatge per Pau lo primièr secretari del PSF a respondut a nòstras questions.

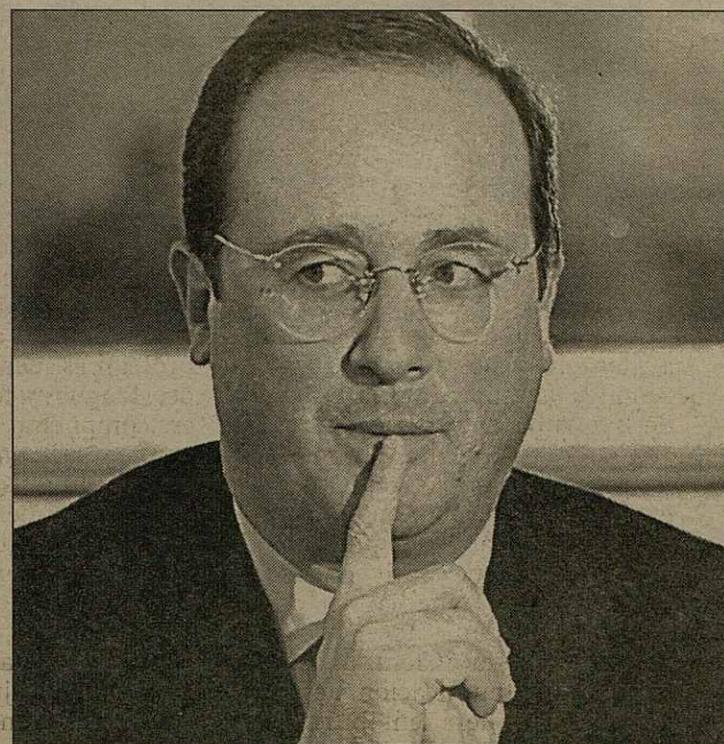
Lo primièr secretari reconèrt los responsables de las calandretas, las escòlitas occitanas que li expausèron las dificultats pr'amor del retard de pagament per l'Estat de moneda promesa per la formacion dels regents e tanben pr'amor de l'absència de pòstes novèls acordats a las escòlitas occitanas per aquesta dintraida escolara.

David Grosclaude: Avètz declarat fa quelques jorns en Bretanya que la modificacion de l'article 2 de la Constitucion èra pas d'actualitat, caquelà mai d'un deputat socialista o desiran?

François Hollande: Perquè es pas a l'ordre del jorn? Pr'amor la revision de la constitucion supausa primièr que lo president de la Republica prenga l'iniciativa, que l'Assemblada e lo Senat voten en lo meteis sens e qui i aja una majoritat dels 3/5. Es que pensatz seriosament que, quitament l'esquèrra volguèsse modificar l'article 2 de la constitucion, lo Senat e la dreta e lo president de la Republica anirián en aquel sens?

D.G.: E donc?

F.H.: Donc nòstra posicion es de dire que podèm pas cambar la constitucion pendent aquesta legislatura. O avèm fait per exemple sus la Nòva Caledonia pr'amor i èra un consensus per o far; cal la majoritat dels 3/5. Donc coma o podèm pas, fasèm autra causa. Veirem quand siá venduda l'òra, quand serem nosautres benlèu en situacion, amb un president de la Republica a aquel moment veirem se podèm cambiar la constitucion. Abans de n'estre aquí, fagam en sòrta

ARCHIU

que las lengas regionalas pòssan èstre reconegudas, afortidas, qu'òm pòsca particularament en matèria escolara donar los postes que mancan per l'ensenhamant d'aquellas lengas! Es qu'es pas milhor immediatament, puei que n'avèm los mejans, de far aquell esfòrc budgetari e tanben reglamentari e benlèu legislatiu, puslèu que d'entrar en un debat, qu'es sovent teoric en matèria de revision de la constitucion, que de tot

biais es pas a nòstra portada?

D.G.: Fins ara l'article 2 a servit contra las lengas regionalas. Perquè donc uei aquela situacion que las daissa fòra la lei, amb un article 2 votat tanben pels socialistes?

F.H.: Cò que poiriam far es far evolucionar nòstra legislacion s'es necessari. Se nos opausan un argument constitucional o veirem, serà la demonstracion que cal benlèu anar mai luenh. Essa-

gem d'abòrd de caminar per etapas, fagam çò que cal per que las lengas regionalas sián mai reconegudas, ensenhadas, difusadas —es caquelà aquò que nos es demanda— e se nos opausan entravas constitucionalas veirem a aquel moment. Mas partvirem pas l'òrdre de las causas pr'amor seriá la mai bona faiçon de far pas res. Imaginem que siá dit: "cal cambiar la constitucion se non podèm pas far res!" Alavetz esperariam quatre ans, cinc ans qu'òm poguèsse èstre en aquela situacion.

D.G.: Projectatz una lei?

F.H.: Veirem. Per l'ora caldrà benlèu essajar de signar e de ratificar al mens los engatjamens internacionals en matèria de proteccions de las lengas minoritàries e regionalas e çò que se faguèt jos l'egida del Conselh de l'Euròpa, la Carta...

D.G.: ...Es que lo Partit Socialista poirà depausar una proposicion de lei?

F.H.: Mas s'avèm ja la signatura de la Carta aquò donrà dins lo dret effectiu (pr'amor sabètz que las tractats son superiors a las leis) aquò donrà ja elements per fa çò que desiratz o çò que desiran, a saber un afortiment de las lengas regionalas.

Tre lo mes de setembre, fòrça occitans tornan partir cap al nòrd de França ailamont onto vivon e travalhan tota l'annada (sabem tots que la màger part dels fonctionaris son occitans) sovent a la Pòsta, mantun còp dins l'ensenhamant, o dins que que siá autre travalh en general. Per la màger part d'eles, se n'anar un dia sens saber quand lor sera possible de tornar es un desgarrament prigond e devon aital daissar lor univers, lors amics, lor familia sens aver l'astre de poder causir lor destinacion, impausada sens cap mena de pietat pel mercat del travalh.

Coma nos lo contava Claudi Martí, lo grand cantaire occitan, dins un tèxte subrebèl, l'exili junta los desrasigats d'originas diversas, e seiatas a la gara del Nòrd los occitans se sentisson ben sovent coma d'autres emigrats venguts de las mars delà, perduts dins un país ostil, sens aver cap d'autra causida possibla.

Aquesta problematica es

encara d'actualitat e Occitània tota es aital voidada de longa de sas forces vivas dempuèi mai d'un siècle. Alunhats de lor terra e de lor lenga, una part d'aquells exiliats occitans dins lo Nòrd s'organizan en associacions e tunhan de far viure, de perpetuar lor cultura. Es un biais de poder gardar contacts amb lor lenga e aital de'n pas desbrembar lo pais. Cadun pòt s'esmòure de veire papets o mamecas, venguts parisencs per fòrça contunhar de s'amassar (exiliats tanben per la retirada) per legir tèxtes o cantar dins la lenga nòstra.

Demest aquela bolegadissa, efervescéncia culturala podèm citar una red de bibliotècas, d'emissions de radiò, de festas, de concerts. Per recuperar, retrobar, enfortir o aquesir lo domini de la lenga, l'Institut d'Estu-

dis Occitans, bailejat per Joan Francés Blanc (un dels occitans mai actius dins Internet), porgís de corses de lenga e a mai dins mantuna varietat dialectala. D'autres encara coma los amics de la lenga d'Oc o d'associacions mens coneigudas tanplan travalhan de longa per l'occitanitat.

Totas aquestas activitats ensajan d'animar e de ligar tot auel monde dels exiliats, provenents de regions fòrça diversas. Dins quelques collègis a l'entorn de París, los escolans pòdon causir l'occitan en opcion. Una de las causas de las mai significativas subretot es l'ensenhamant universitari qu'es organizat dempuèi 25 ans ja a l'universitat de París VIII.

Pasmens organ aqueste ensenhamant es seriosament menat pr'amor lo director de l'Unitat de Formacion e

Recèrca (UFR) 5, departament onto es ensenhat l'occitan, a decidit de ne barrar la seccion. Los joves occitans de París qu'aital podián se tornar apropiar la lenga e tots los autres non occitans que volián descobrir la cultura nòstra ne seràn aital empachats se questa accion se fa definitiva e irreversible. Patric Sauzat, professor de linguistica a l'universitat, lançava dins mantuns jornals occitans, una crida per mobilitzar lo monde. E se aital cadun escriu esperam un recuòl del director e la continuitat necessària d'aquel ensenhamant.

Nos es mestier de sosténir los que luènh d'Occitània vòlon conéisser lor cultura e tots los qui la coneisson pas encara. Es sovent l'escasença pels estudiants (non occitans) de s'interessar als trobadors e a lor ascendència. La fòrça de

l'universitat es tanben lo public nombrós que pertòca. Per l'espandiment de la cultura nòstra, l'ensenhamant universitari es dels mai vitals e eficients podèm pas ara lo daissar caser.

Podèm pas acceptar qu'un còp de mai nòstra lenga siá negada al moment que a cada nivèl nòstre ensenhamant progressa encara que d'un biais precari e sovent malgrat la menaça. Esperam que nos mobilizarem amassa pro per que tots aquelas e aquels que lo vòlon pòscan contunhar d'apréner l'occitan a París.

Col·labora l'Arxiu Occità de la UAB

Institut d'Estudis Medievals.
Edifici B.
08193 Bellaterra (Barcelona)
Telèfon 93 581 11 44
E-mail
arxiuoccita@blues.uab.es

miralhem-mos

“Auíem arribat a servir enquia trenta dues codines”

Pilar Barés

Abantes as poblants de cada poble dera Val se les balhaue un subernòm. Ei ua forma de referímos as nòsti vesins sense auéles de cridar peth sòn nòm e qu'ath madeish temps resulte plan chocanta. As poblants de Gausac -qu'ei eth poble de qué parlaram aué: se les coneish peth subernòm de malhoquets. Atau se les ne ditz pr'amor que Gausac ei penyat en un malh. Conden qu'eth poble de Gausac, qu'abantes se trapaue en Sacoma, se le'n portèc er arriu dus viatges, e eth tercer còp ja se basic enes arroquets. Quan heren es catacions entà bastir es blòcs de pisi qu'ara i a en Sacoma apareisheren fonaments d'antigues cases.

Eth dia a començat plan ben; eth solei cauhe encara qu'eth heiret se dèishe sénter. Arribi ena plaça, tru qui ena pòrta e era senhora Teresa Mòga me daurís. M'amie entara salta a on se trape eth sòn òme, Jose Maria Solé, dispausat a condà-me tot çò que me pogue interesar.

Jose Mª Sòle, qu'ara a setanta sèt ans, ei hilh de çò de Marteta de Gausac, ua casa de pagés que i auie auut ena Val d'Aran. Rebrembe que de mainatge auie anat entar estudi coma toti es mainatges dera sua edat, Dempús anèc quate ans damb eth frare Servat; ei damb qui mès n'apreneuc. Ena sua memòria i demore un beroi rebrembe d'aqueri ans d'estudi. Mès era guèrra ac arturèc tot. Eth temps passau en tot arribar era ora d'anar tara mili.

En casa i auie tostems faena, atau que calie dar un còp de man pr'amor qu'auien un bar-botiga -que se didie Bar Sòle-. En bar se i amassaue fòrça gent deth poble, se jogaua fòrça ara botifarra, se venien neuriments de mès beson e despachauen carn. Ditz Jose M^a: “qu'entà jogar ara botifarra i auie fòrça gent, mos auíem amassat sies e sèt taules. Ara ja s'a percut, mès jo encara i jògui en Casau des retirats”. Contunhe en tot díder: “Abantes entà Nadau, entara vesilha de reis, era cavalgata gessie un an des deth Parador de Vielha e aute an gesse de Gausac. Er an que gessien de Gausac se i amassaue tot eth poble e viegen entà casa nòsta e les dàuem vin caud. Ara ja gessen des de Gausac”.

Era carn que despachauen ère deth

Es de Marteta trebalhan era palhada ena plaça de Gausac. Ans seishanta

bestiar de lan d'aciu, dera Val. Mès quan era demana ère pro fòrta l'auien d'anar a cercar dehòra, per exemple anauen entà Lhèida, Tremp e Pobla. Alavetz, cargauen eth bestiar enes vagons deth tren enquia arribar ena Pobla de Segur e d'aqui ja viegen a pè. En tot èren enaucider de Vielha, ath torn des ans quaranta tres, coïncidic damb eth bastiment des centraus ena Val d'Aran per part de Productora. Jose M^a mos conde: “que per aquerí tempsi despachàuem molta carn entà Productora e ère de mau despachar perquè non auíem un aute lòc a part der aucider. Serviem entàs codines des campaments qu'èren escampilhats per toti es lacs e montanhes, de Canejan a Tredòs. Auíem arribat a servir enquia trenta dues codines. Aucia jo damb eth mèn frair cada dia. Arribèc un temps quan aço des provediments, que non mos deishauen portar bestiar de delà, e damb eth bestiar d'aciu non arribàuem; “que te calie apiarar coma un podiel”. Ei que i auie molta gent e serviem entà toti es lòcs enquia 400 a 500 quilòs en un còp, dus viatges per setmana. Bèt còp arribàuem a 700 o 800 quilòs ara set-

mana e entad aquerò te calie aucir de 30 a 35 caps. Des ans cinquanta cinc ath seishanta siguec quan mès fòrt trabalhèrem. Alavetz metérem ua carnisseria en Vielha. Comprèrem era casa des de Quintian a on ei plaçat ara eth supermercat Arnals e ena part de darrèr i auie un corrau e ua bòrda, lòc que mos anèc de prumèra entà sauvar eth bestiar e aucí-lo aquiu madeish. Un viatge aquiu ja siguec de bon hèr aquerò de despachar era carn. Alavetz en Vielha i tra paues tres carnasseries: Vidal que pleuguèc, Cano e nosati. Mès tard, ath cap de sèt o ueit ans la i metec Ordóñez”.

De carn de tocino non se despachaue guaire pr'amor que cada pagés s'aucie normaumentos dos o tres porcèths ar an e passauen damb aquerò. Eth peish non se coneishie guaire sonque trueites e gargolhes. Rebrembe Jose M^a qu'auie un prat ath pè deth Garona e quan anauen a dalhar les viedie sautar. Les agarrauen e ditz que ben bones qu'èren!

“Nosati -contunhe Jose M^a tot rialhèr- auíem tractat molt damb bestiar cavalhar e mulam. Anàuem entà França, abantes dera guèrra. Jo non i auia anat jamès perque èra petit mès

papa e pare i anauen a crompar mules. Pujauen a pè entad aciu e alavetz les sauvauen enquira tardor (octubre-noveme) o enquira fira de Salàs en mes de març, o d'auti entà Vilaller entà Santa Creu. Un viatge arribada era guèrra, tà França non se i podie anar, alavetz se comproua per aciu, en Vilaller tòs fires de Tots Sants, tà Sòrt, Dempús se sauvaua aciu e t'ac calie anar vèner tà Salas, Organyà e Verdú”. Ena foto qu'amie er article auem a Jose M^a en un des trabalhs obligadi entà toti es pagesi. Se'n ditz era pa-lhada e qu'auie lòc londeman de Sant Ròc (15 d'agost) ena plaça de Gausac. Jose M^a rebrembe que: “prumèr s'escariaue -se secodie era palha entà trèir eth gran-, e londeman, a punta de dia, lo portàuem ena plaça e damb eth picassos e un punhau en hègem tròci mès petits entà podé-les bater e abantes de dinar le calie entrar per se queiguèc bera tronada. E ena tarda tornàuem a entrar eth gran entà londeman, atau ueit dies qu'ère aquerò. Dempús calie escampar entà arremassar eth gran, mès era mala faena ère era de ventar que l'acostumauen a hèr es òmes”.

Establiment Gourmet
Pinxos - Tapes
Bodega (criances, reserves
i grans reserves)
Productes de la Vall
Menjar preparat per emportar

Passeg dera Libertat, 5 • Vielha
Tel./Fax (973) 64 08 82
25530 VIELHA (LLEIDA)

EMPRESARI O TRABALHADOR:

- ✓ S'as un projècte d'empresa o autonòm.
- ✓ S'èss capaç d'amià-lo damb exit te podem ajudar.
- ✓ Plan d'empresa, finançament, subvencions.

J. TOLO E ASSOCIATS, C.B. Tel. 973 64 21 58

Propietari:
JOSEP ALTADILL GONZALEZ